

Budgetuppföljning per mars 2020

Danderyds kommun

Innehåll

Måluppfyllelse.....	3
Uppföljning av kommunens ekonomi.....	5
Nämndernas nettokostnader.....	6
Utbildningsnämnden.....	6
Socialnämnden.....	6
Fastighetsnämnden.....	6
Tekniska nämnden.....	7
Internränta.....	7
Pensioner, PO-differens m.m.....	7
Skatteintäkter, utjämning & bidrag.....	7
Extern medelsförvaltning.....	8
Finansnettot.....	8
Skillnad mellan helårsprognosen från mars jämfört med februari.....	8
Investeringar.....	9
Risikanalys.....	9

Måluppfyllelse

Den samlade bedömningen är att de målsättningar som fastställts inom ramen för respektive strategiområde inte kommer att uppnås till fullo för fyra av fem strategiområden för helåret 2020.

Samtliga nämnder har i samband med budgetuppföljningen för första kvartalet 2020 rapporterat eventuella avvikelser avseende nämndmålen. Med avvikelse menas att nämnden redan nu efter första kvartalet bedömer att nämndmål ej kommer att uppnås per helåret. Varje nämndmål där bedömningen är att nämndmålet inte kommer att uppnås för helåret 2020 har redovisats till respektive nämnd.

Danderyds kommun har totalt 41 nämndmål varav 16 nämndmål har rapporterats med avvikelse.

Strategiområde	Totalt antal nämndmål	Antal nämndmål där avvikelser har rapporterats	
		Antal	%
Hög kvalitet	8	4	50 %
Stor valfrihet	1	-	0 %
Hög attraktivitet	14	6	42,8 %
Hög effektivitet	9	2	22,2 %
Stark utveckling	9	4	44,4 %
Totalt	41	16	39,0 %

Nämnderna har i sina rapporter presenterat bakomliggande orsaker till bedömningarna att presenterade nämndmål ej kommer att uppnås för helåret. Flera nämnder lyfter fram situationen kring covid-19 som en orsak till att målen ej kommer att nås för helåret. Kommunens arbete och hantering av covid-19 har tagit resurser i anspråk och påverkat det ordinarie arbetet inom flera områden. Detta kan exempelvis innebära att särskilda utvecklingsprojekt inte har kunnat påbörjas enligt plan vilket påverkar nämndmålen för helåret. Vidare noterar vissa nämnder att en ökad sjukfrånvaro till följd av covid-19 kan komma att påverka nämndmål negativt främst inom personalområdet där sjukfrånvaro används som nyckeltal.

Situationen kring covid-19 är oförutsedd så till vida att arbetet med att hantera krisen inom olika verksamheter har medfört att den ordinarie verksamhetsplaneringen till viss del frångåtts och att aktiviteter och utvecklingsarbete skjutits på framtiden. Då det i dagsläget är svårt att avgöra hur länge denna kris fortgår är bedömningen att vissa målsättningar kan komma att uppnås för helåret trots att det i dagsläget rapporterats en avvikelse. Detta om krisen är kortvarig och verksamheterna kan återgå till att fokusera på det ordinarie arbetet inom en snar framtid. Om detta sker bedömer flera av nämnderna som rapporterat avvikelser att nämndmål kan komma att uppnås.

Följande nämndmål har rapporterats med avvikelser:

Strategiområde	Nämndmål
Hög kvalitet	Kommunen har en hög tillgänglighet och öppen dialog med kommunens invånare (Kommunstyrelsen)
	Säkerställa att service och insatser till medborgarna är av god kvalitet (Socialnämnden)
	Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en hög servicegrad och tillgänglighet (Miljö- och hälsoskyddsnämnden)
	Byggnadsnämnden erbjuder en god service och har en hög tillgänglighet för kommunens invånare (Byggnadsnämnden)
Hög attraktivitet	Kommunens invånare upplever kommunen som trygg, säker och robust (Kommunstyrelsen)
	Kommunen har säkrat sin kompetensförsörjning genom att vara en attraktiv arbetsgivare som ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv (Kommunstyrelsen)
	Kontinuitet och attraktivitet inom personalförsörjningen (Socialnämnden)
	Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en god kompetensförsörjning och erbjuder en attraktiv arbetsplats för anställda (Miljö- och hälsoskyddsnämnden)
	Byggnadsnämnden har en god kompetensförsörjning och erbjuder en attraktiv arbetsplats för anställda (Byggnadsnämnden)
	Byggnadsnämnden verkar för en bevarad kulturmiljö i Danderyds kommun genom en uppdaterad kulturmiljöhandbok (Byggnadsnämnden)
Hög effektivitet	Ökad kostnadseffektivitet med bibehållen kvalitet (Socialnämnden)
	Fastighetsnämnden är kostnadseffektiv (Fastighetsnämnden)
Stark utveckling	Kommunen präglas av en god och hälsosam miljö och kommunens verksamheter arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling (Kommunstyrelsen)
	Ökad tillgänglighet och utveckling (Socialnämnden)
	Byggnadsnämnden har utvecklat en effektiv handläggning genom digitalisering (Byggnadsnämnden)
	Fastighetsnämnden har stärkt robustheten utifrån säkerhet och klimatförändringar (Fastighetsnämnden)

Uppföljning av kommunens ekonomi

Prognosen för årets resultat för helåret 2020 är ett överskott om 98 mnkr. Det är en negativ avvikelse om cirka 61 mnkr eller 38 procent jämfört med budget.

Resultat efter balanskravet prognostiseras till ett överskott om cirka 112 mnkr. Det är en negativ avvikelse om cirka 47 mnkr eller 30 procent jämfört med budget.

Skillnaden mellan prognosen för årets resultat och resultat efter balanskravet förklaras med marknadsvärdet av kommunens externa medelsförvaltning, se avsnitt extern medelsförvaltning för mer information.

Anledningen till den negativa avvikelsen på cirka 47 mnkr jämfört mot budget beror främst på att *nämnderna* prognostiserar ett underskott om cirka 31 mnkr och lägre *skatteintäkter* om cirka 21 mnkr.

Tabell 1, nedan är en förenklad resultaträkning för kommunen

Resultaträkning kommunen (mnkr)	Utfall mar 2020	Prognos helår 2020	Budget helår 2020	Avvikelse mot budget (mnkr)	(%)
Kommunstyrelsen	-24,8	-121,9	-122,8	0,9	1%
Revision	-0,1	-1,3	-1,3	0,0	0%
Överförmyndarnämnden	-0,9	-3,3	-3,4	0,1	3%
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-1,6	-8,3	-8,5	0,2	2%
Byggnadsnämnden	-2,8	-12,8	-13,3	0,5	4%
VA-verksamhet och Avfall	-14,5	0,0	0,0	0,0	0%
Tekniska nämnden	-22,7	-90,2	-88,4	-1,8	2%
Fastighetsnämnden	0,6	-4,2	-1,2	-3,0	250%
Kultur- och fritidsnämnden	-21,4	-88,1	-88,1	0,0	0%
Utbildningsnämnden	-218,6	-902,5	-881,2	-21,3	2%
Socialnämnden	-162,3	-649,1	-642,6	-6,5	1%
Summa	-468,9	-1 881,7	-1 850,8	-30,9	2%
Avgår internränta	6,9	27,0	30,0	-3,0	10%
Nämndernas nettokostnader	-462,0	-1 854,7	-1 820,8	-33,9	2%
Pensioner, PO-differens m.m.	-17,3	-56,0	-60,5	4,5	7%
Semesterlöneskuld (differens)	-21,0	0,0	0,0	0,0	0%
Verksamhetens nettokostnad	-500,3	-1 910,7	-1 881,3	-29,4	2%
Skatteintäkter, utjämnig. & bidrag	509,2	2 029,6	2 051,0	-21,4	1%
Extern medelsförvaltning	-13,9	-13,9	0,0	-13,9	-
Finansnetto	-4,5	-7,0	-11,0	4,0	36%
Periodens resultat	-7,0	98,0	158,7	-60,8	38%
Balanskravskorrigering	13,9	13,9	0,0	13,9	-
Resultat enligt balanskravet	6,9	111,9	158,7	-46,8	30%

Nämndernas nettokostnader

Nämnderna prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med cirka 31 mnkr. Fyra nämnder prognostiserar en negativ avvikelse. Störst negativ avvikelse prognostiserar utbildningsnämnden med 21,3 mnkr, följt av socialnämnden med 6,5 mnkr, Fastighetsnämnden 3,0 mnkr, och tekniska nämnden 1,8 mnkr.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden prognostiserar ett negativ avvikelse mot budget med 21,3 mnkr, vilket motsvarar 2 procent av budgeterade nettokostnader.

Utbildningsnämndens verksamhetsområde nämnd och förvaltning (**anslag**) avviker negativt med 0,3 mnkr mot budget. Framst på grund av högre lokalhyra då barn- och elevhälsans uppsagda lokal på Svärdvägen ej hyrts ut första halvåret 2020.

Utbildningsnämndens **volymrelaterade** verksamhetsområden prognostiserar en negativ avvikelse mot budget på strax under 3 mnkr. Enligt nya befolkningsprognosen förväntas antalet barn i åldern 3-5 år vara fler än budgeterat, vilket leder till ett prognostiserat underskott på utbetald peng om 1,3 mnkr för *förskola*. För *grundskola* prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 1,5 mnkr. Avvikelsen beror främst på fler elever än budgeterat med grundbelopp och tilläggsbelopp, som delvis motverkas av en positiv justering på utbetald peng relaterad till volymutfall 2019. Särskolan prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 2,0 mnkr på grund av fler elever än budgeterat. Den negativa avvikelsen beror på grundsärskolan som har fler elever än budgeterat, som delvis motverkas av färre elever i gymnasiesärskolan. För gymnasiet prognostiserar en positiv avvikelse mot budget med 2,0 mnkr på grund av färre elever än budgeterat.

Egen regi prognostiserar en negativ avvikelse med cirka 18 mnkr mot budget. För förskola prognostiserar en avvikelse med cirka 2 mnkr mot budget. För ungdom och skola prognostiserar en avvikelse med cirka 16 mnkr mot budget. Den främsta orsaken till den negativa avvikelsen beror på överkapacitet av elevplatser och arbete pågår för att anpassa kapaciteten till behovet.

Socialnämnden

Socialnämnden prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 6,5 mnkr, vilket motsvarar 1 procent av budgeterade nettokostnader. Den negativa avvikelsen beror främst på egen regi som prognostiserar en negativ avvikelse med 3,6 mnkr mot budget. Avvikelsen för egen regi beror på hemtjänsten som prognostiserar en avvikelse med 6,0 mnkr mot budget, med anledning av högre kostnader och minskade intäkter förenade med avvecklingen av hemtjänsten. Den negativa avvikelsen för hemtjänsten motverkas delvis av att andra enheter inom egen regi prognostiserar positiva avvikelser. Även verksamheterna äldreomsorg och administration- och nämnd prognostiserar negativa avvikelser med 2,9 mnkr respektive 1,3 mnkr, främst på grund av lägre intäkter än budgeterat. Verksamheten för social psykiatri prognostiserar en positiv avvikelse främst på grund av lägre kostnader för särskilda boenden än budgeterat.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 3,0 mnkr. Den negativa avvikelsen beror främst på lägre hyresintäkter. De lägre hyresintäkterna beror delvis på att hyreshöjningar budgeterades med 2 procent men utfallet för hyreshöjningar baserat på KPI blev 1,6 procent. Detta innebär lägre intäkter för hyreshöjningar med cirka 1 mnkr. Lägre hyresintäkter prognostiserar för Mörbyskolan med 1,4 mnkr jämfört med budget.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 1,8 mnkr, vilket motsvarar 2 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror främst på lägre intäkter med 2,5 mnkr för parkeringsavgifter och parkeringsböter än budgeterat, som beror på spridningen av Covid-19 i Stockholms län. Det innebär att färre fordon använder parkeringsplatserna i Danderyds kommun. De lägre intäkterna motverkas delvis av lägre vinterkostnader än budgeterat.

Internränta

Internräntan prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 3,0 mnkr. För de investeringar som är aktiverade till sista december 2019 prognostiseras utfallet för internräntan att bli cirka 27 mnkr. Internräntan är 1,5 procent och antagandet är att de aktiverade investeringarna är cirka 1.800 mnkr. I budget 2020 var antagande att de aktiverade investeringarna skulle vara cirka 2.000 mnkr.

Pensioner, PO-differens m.m.

Dessa kostnader är nämndernas och kommunstyrelsens kostnader som belastar kommunens centrala budget. KPA som prognostiserar kommunens pensioner prognostiserar att kommunens pensionskostnader kommer uppgå till strax över 88 mnkr exklusive löneskatt. Av dessa prognostiseras cirka 56 mnkr inklusive löneskatt belasta kommunens centrala budget, vilket är en positiv avvikelse mot budget med 4,5 mnkr. Den positiva avvikelsen beror på en lägre skuldförändring. Den lägre skuldförändringen beror på ett högt inkomstbasbelopp i samband med en låg inflation.

Skatteintäkter, utjämning & bidrag

Enligt SKR:s skatteprognos per april 2020 minskar skatteintäkterna med cirka 21 mnkr jämfört med budget. Budgeten baserade sig på SKR:s skatteprognos i oktober 2019. Den främsta förklaringen är att Danderyds kommun får betala mer i det kommunala utjämningssystemet.

Tabell 2, tabellen nedan visar hur mycket Danderyd kommun betalade i utjämningssystemet 2019, SKR:s prognos i oktober 2019 som kommunen använde i budget 2020 samt den senaste prognosen från SKR, mars 2020.

Kommunal utjämning (mnkr)	Prognos Mar 2020	Budget Dec 2020	Utfall Dec 2019
Inkomstutjämningsbidrag/-avgift	-866,3	-833,2	-786,9
Kostnadsutjämning	191,9	197,4	202,7
Totalt	-674,4	-635,8	-584,2
Skillnad	38,6	51,6	-

Regeringen aviserade i januari 2020, innan coronakrisen, en satsning på att höja de generella statsbidragen med 5 miljarder kronor för 2020 i vårändringsbudgeten. Utifrån förslag från oppositionen beslutade riksdagen i februari om ett nytt anslag, stöd till kommunsektorn för att stärka välfärden om 2,5 miljarder kronor för 2020. I 2020 års vårändringsbudget föreslog regeringen att ytterligare 15 miljarder kronor tillförs kommunsektorn i generella statsbidrag 2020 med anledning av coronakrisen. För

Danderyds del innebär det cirka 67 mnkr i statsbidrag. Statsbidragen är medräknade i prognosen för skatteintäkter.

Extern medelsförvaltning

Kommunens avsatta medel för att finansiera åtaganden för pensioner intjänade före 1998 ska från och med den 1 januari 2019 redovisas till marknadsvärde. Det bokförda marknadsvärdet minus avgifter per mars månad var cirka 14 mnkr lägre än bokfört värde den 31 december 2019. Beloppet ska enligt reglerna räknas bort från balanskravsresultatet.

Avkastningen från kommunens start den 3 juli 2014 uppgår till cirka 34 procent jämfört med index som under samma period uppgår till cirka 21 procent. Avkastningen innevarande år fram till utgången av mars var minus 10,22 procent jämfört med index på minus 9,09 procent.

Vid utgången av mars var fördelningen 47 procent aktier och 47 procent räntebärande papper. 6 procent bestod av kassa och upplupen ränta.

Tabell 3, tabellen nedan visar marknadsvärdet på kommunens avsatta medel efter uttag till pensionsutbetalningar.

Kapitalförvaltning marknadsvärde (mnkr)	Utfall Mar 2020	Utfall Dec 2019	Utfall Dec 2018
Extern medelsförvaltning	123,2	137,0	121,4
Skillnad	-13,9	15,6	-

Finansnettot

Prognosen för finansnettot (*nettosumman av kommunens finansiella kostnader och finansiella intäkter*) är en positiv avvikelse med 4,0 mnkr mot budget.

Den främsta orsaken till avvikelserna beror på att kostnaden för räntor som kommunen får betala för upptagna lån är lägre än vad som är budgeterat. Kommunen har budgeterat med en snittränta om 1 procent, prognosen är en snittränta om 0,7 procent. Skillnaden mellan budgeterad och prognostiserad snittränta beror på att omläggning av lån har skett under året. Ytterligare lån kommer läggas om under året och prognostiseras att ske till en lägre ränta än vad lånen tidigare hade.

Skillnad mellan helårsprognosen från mars jämfört med februari

Helårsprognosen för mars månad har förbättrat prognosen för årets resultat enligt balanskravet med cirka 11 mnkr jämfört med prognosen i februari. Det beror främst på att prognosen för skatteintäkterna har förbättrats med cirka 15 mnkr med anledning av ökade statsbidrag, som delvis motverkas av att nämndernas prognos jämfört med februari har försämrats ytterligare med cirka 6 mnkr. Det är främst tekniska nämnden, fastighetsnämnden samt socialnämnden som försämrat sin helårsprognos.

Investeringar

Tabell 4, Nedan tabell visar nämndernas investeringar.

Investeringar (mnkr)	Utfall	Prognos	Budget	Avvikelse		Utfall
	mar 2020	helår 2020	helår 2020	mnkr	%	helår 2019
Kommunstyrelsen	0,0	0,5	3,0	2,5	83%	0,2
- Mörby Centrum	-	7,1	0,0	-7,1	-	-
Utbildningsnämnden	0,3	3,0	3,0	0,0	0%	0,7
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	0,4	0,4	0,0	0%	0,0
Byggnadsnämnden	0,0	0,6	0,6	0,0	0%	0,2
VA- och Avfall verksamhet	-2,0	65,4	65,4	0,0	0%	22,8
Tekniska nämnden	4,6	73,6	73,6	0,0	0%	64,1
Fastighetsnämnden	16,2	178,1	178,1	0,0	0%	105,4
Kultur- och fritidsnämnden	1,8	25,1	25,2	0,1	0%	8,9
Socialnämnden	0,0	0,5	0,5	0,0	0%	0,5
Överförmyndarnämnden	0,0	0,2	0,3	0,1	33%	0,0
Summa investeringar	20,9	354,5	350,2	-4,6	1%	202,8

För investeringar prognostiseras en negativ avvikelse med närmare 5 mnkr mot budget. Avvikelsen beror främst på att Mörby centrum projektet inte har funnits med i budgeten trots att kommunfullmäktige godkände investeringen den 21 oktober 2013.

Mörby Centrum projektets prognos för 2020 uppgår till 7,1 mnkr. Investeringen 2020 avser främst projektledning och projektering men även produktion av gator till Golfbanevägen.

Risikanalyis

Pensionskostnaderna för kommunen prognostiseras av KPA. Prognosen per mars är att pensionskostnaderna blir lägre än budgeterat. Pensionskostnaderna har de senaste åren blivit högre än vad KPA prognostiserat och det är med anledning av historiken som pensionskostnaderna tas med i risikanalysen. Det är komplicerat att prognostisera pensionskostnaderna och problematiken delas av många andra kommuner och organisationer. Prognosen är därför osäker.

Exploateringskostnader som är upparbetade och bokförda på balansen kan komma att behöva resultatföras, i enlighet med lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. Lagstiftningen har förtydligats angående kostnader för bland annat översikts- och detaljplaner och ska tas som en direkt kostnad i resultatet. Dessa kostnader får inte tas som en investering. Det gäller även exploateringsprojekt bakåt i tiden. Kommunen utreder om exploateringskostnader kan komma att behöva resultatföras. Kommunen har inte budgeterat för exploateringskostnader. Prognosen är osäker.

Skatteintäkterna kommer kan minska ytterligare med anledning av Covid-19 och en försämrad konjunktur för Sverige som påverkar kommunerna negativt. Enligt SKR befinner sig kommunsektorn i början av en lång rad år med ansträngd ekonomi och kommunsektorn har ekonomiska problem. Kommunens ekonomi är kopplad till hur det

går för Sverige och Sveriges kommuner med anledning av det kommunala utjämningsystemet. Prognosen är osäker.

Sammantaget finns det risker som tillsammans kan påverka kommuns resultat negativt någonstans mellan 20 mnkr och upp till 80 mnkr.

Diagram 1, Diagrammet nedan visas helårsprognos för årets resultat 2020 februari och mars samt två olika riskscenarier som försämrar kommunens resultat med 20 mnkr och 50 mnkr. Diagrammet visar även den lägsta årets resultat kommunen måste ha för att reglera underskottet från 2017.

